

Міністерство освіти і науки України

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
назва факультету

Кафедра економіки та фінансів
назва кафедри

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Ціх Г.В.
« 30 » 08 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

« Регіональна економіка »

назва дисципліни

Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва галузі знань)
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> (назва)
Спеціальність	<u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u> (назва)
Освітня програма	<u>Фінанси, банківська справа та страхування</u> (шифр і назва)
Спеціалізація	<u></u> (назва)
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова / вибіркова)

Робоча програма з навчальної дисципліни «Регіональна економіка» для студентів факультету економіки та менеджменту

Розробник:
д.е.н., професор

Олена ПАНУХНИК

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки та фінансів

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1
Завідувач кафедри

Олена ПАНУХНИК

Робоча програма розглянута та схвалена науково-методичною комісією факультету економіки та менеджменту

Протокол від «30» серпня 2024 року № 2
Секретар науково-методичної комісії

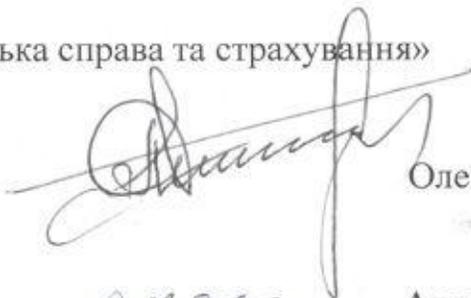
Оксана ПОТІХА

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Завідувач випускової кафедри ЕФ

Олена ПАНУХНИК

Гарант освітньої програми

Андрій КРУПКА

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4 /120	4 /120
Аудиторні заняття, год.	72	12
Самостійна робота, год.	48	108
Аудиторні заняття:		
- лекції, год.	36	8
- лабораторні заняття, год.	–	–
- практичні заняття, год.	36	4
- семінарські заняття, год.	–	–
Самостійна робота:		
підготовка до лабораторних (практичних семінарських) занять	24	10
опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	10	35
виконання контрольних завдань	–	–
виконання індивідуальних завдань	-	28
виконання курсових проектів (робіт)	–	–
підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	14	35
Залік		

Частка годин самостійної роботи студента:

денна форма навчання – 40%;

заочна (дистанційна) форма навчання – 90%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану регіонального розвитку економіки та про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу, а також об'єктивну необхідність раціонального використання всіх видів ресурсів і охорони навколишнього середовища.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

За результатами вивчення дисципліни «Регіональна економіка» студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів

Вивчення навчальної дисципліни «Регіональна економіка» передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

інтегральної компетентності:

Здатність поєднувати знання про особливості розміщення та розвитку продуктивних сил регіону, аналізувати фактори його розвитку, приймати економічно обґрунтовані рішення та вирішувати практичні завдання.

загальної компетентності:

ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№ з/п	Тема та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни. Предмет дослідження науки «Регіональна економіка». Місце дисципліни в системі наукових дисциплін, його мета і завдання. Теоретико-методологічні основи «Регіональної економіки»	2	2
2	Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів. Економічні закони і закономірності розміщення продуктивних сил. Принципи розміщення продуктивних сил. Фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.	2	-
3	Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства. Сутність та основні форми територіальної організації господарства. Основи економічного районування. Нові сітки економічних районів.	2	-
4	Тема 4. Регіон в системі територіального поділу праці. Нові парадигми та концепції регіону. Типологізація регіонів. Поняття про територіальний поділ праці. Територіальний поділ праці як основа формування економічних районів.	2	-

5	Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики. Поняття регіональної економіки та регіональної політики. Регіональна економічна політика, її сутність та завдання. Державна регіональна політика, її об'єкти і суб'єкти. Напрями регіональної політики.	2	2
6	Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики. Проблеми реалізації регіональної економічної політики. Законодавче підґрунття Механізм реалізації регіональної економічної політики держави. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіону.	2	-
7	Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах. Суть та основні риси господарського комплексу. Народного господарського комплексу України. Трансформація господарського комплексу за ринкових умов.	2	-
8	Тема 8. Природний та трудовий потенціал України. Природні передумови. Природно-ресурсний потенціал України. Демографічні передумови розміщення продуктивних сил. Трудовий потенціал.	2	-
9	Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення. Суть і класифікація міжгалузевих комплексів. Паливно-енергетичний, металургійний, машинобудівний, хіміко-лісовий, будівельний комплекси. Комплекс галузей легкої промисловості. Агропромисловий комплекс. Рекреаційний комплекс.	2	-
10	Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. Визначення сутності поняття інфраструктура. Виробнича інфраструктура регіону. Соціальна інфраструктура.	2	2
11	Тема 11. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку. Сучасне економічне районування України. Центральноукраїнський економічний район. Західноукраїнський економічний район. Донецько-Придніпровський економічний район. Північно-східний економічний район. Причорноморський (Південний) економічний район.	2	-
12	Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури. Соціально-економічна типологія країн. Економічна інтеграція. Економічні союзи. Форми зовнішньоекономічної діяльності. Зони спільного підприємництва. Зовнішньоекономічні зв'язки України.	2	-
13	Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил. Основні загальноекономічні показники розвитку регіону та аналіз його економічного потенціалу. Характеристика загального рівня соціально-економічного розвитку регіону.	2	-
14	Тема 14. Наукові засади раціонального природокористування. Екосистеми як визначальне поняття в екології. Самовідновлювальні властивості біосфери та їхня обмеженість. Поняття про природокористування. Етапи природокористування в Україні. Специфіка нинішнього етапу природокористування в Україні.	2	2
15	Тема 15. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації. Контроль та управління якістю атмосферного повітря, води, ґрунтів. Екологічний моніторинг і його види. Основи екологічного нормування. Система екологічної інформації.	2	-
16	Тема 16. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища.	2	-

	Пріоритетність природоохоронних інтересів. Управління природокористуванням як система моніторингу планування, планового й госпрозрахункового механізму. Організаційна структура управління природоохоронною сферою. Роль громадськості й засобів масової інформації у природоохоронній діяльності. Правове регулювання природокористування і природоохоронної діяльності.		
17	Тема 17. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності. Природоохоронні заходи та принципи їх економічного обґрунтування. Показники економічної ефективності природозахисних витрат. Соціальна та економічна ефективність безвідходних і маловідходних технологій.	2	-
18	Тема 18. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища. Організаційна структура управління раціональним природокористуванням та охороною довкілля у США, Японії, Канаді. Структура державного управління природоохоронними програмами. Економічні важелі управління природокористуванням. Міжнародне співробітництво в царині охорони навколишнього середовища.	2	-
	Разом	36	8

3.2. Практичні заняття

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни.	2	-
2	Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.	2	-
3	Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства.	2	-
4	Тема 4. Регіон в системі територіального поділу праці.	2	-
5	Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики.	2	2
6	Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики.	2	-
7	Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.	2	-
8	Тема 8. Природний та трудовий потенціал України.	2	-
9	Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.	2	-
10	Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем.	2	-
11	Тема 11. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку.	2	-
12	Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури.	2	-
13	Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил.	2	-
14	Тема 14. Наукові засади раціонального природокористування.	2	2
15	Тема 15. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації.	2	-
16	Тема 16. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища.	2	-
17	Тема 17. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності.	2	-

18	Тема 18. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища.	2	-
	Разом	36	4

3.3. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Опрацювання лекційного матеріалу		28
2	Підготовка до практичних занять	24	15
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	10	25
4	Підготовка та складання заліків, рефератів, тестування.	14	40
	Разом	48	108

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – залік

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота				
20	15		20	20		25		100
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	10	
Лекція 1-2	Пр. роб. №1-2	4	Лекція 10-11	Пр. роб. №10-11	4	Практичне завдання	15	
Лекція 3-4	Пр. роб. №3-4	4	Лекція 12-13	Пр. роб. №12-13	4			
Лекція 5-6	Пр. роб. №5-6	4	Лекція 14-15	Пр. роб. №14-15	4			
Лекція 7-8	Пр. роб. №7-8	4	Лекція 16-17	Пр. роб. №16-17	4			
Лекція 9	Пр. роб. №9	4	Лекція 18	Пр. роб. №18	4			

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Регіональна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) усіх форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Панухник О.В. Тернопіль: ТНТУ, 2023. 108 с.

2. Методичні рекомендації для проведення практичних занять дисципліни «Регіональна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) усіх форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Панухник О.В. Тернопіль, ТНТУ, 2023. 35 с.

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи дисципліни «Регіональна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) усіх форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Панухник О.В. Тернопіль, ТНТУ, 2023. 32 с.

6. Рекомендована література

Базова

1. Бутко М. П. Регіональна економіка в модернізаційному формат. Київ : Центр навчальної літератури, 2020, 432 с.
2. Дадашев Б. А., Гордієнко В. П., Обливанцов В. В. Регіональна економіка, Київ : Центр навчальної літератури, 2017, 202 с.
3. Завадських Г. М. Регіональна економіка. Херсон : Олді-Плюс, 2019, 556с.
4. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 25. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>.
5. Про зайнятість населення : Закон України від 01.03.1991 // Відомості Верховної Ради України. 1991. №14. (зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
6. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. (зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 // Відомості Верховної Ради України. 1997. №24. (зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
8. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 // Відомості Верховної Ради України. 1999. №20-21. (зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
9. Про підприємництво : Закон України від 07.02.1991 // Відомості Верховної Ради України. 1991. №14. (зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
10. Конституція України: Прийнята 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
11. Котикова О. І., Горобченко О. А., Олійник Т. Г. Національна економіка. Миколаїв : Іліон, 2020. 195 с.
12. Лишиленко В. І. Регіональна економіка. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 384 с.
13. Регіональна економіка : метод. реком. та завдання для практичних занять і самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти "бакалавр" денної форми навчання спеціальностей 071 "Облік і оподаткування", 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" / 52 уклад. : Т. Г. Олійник, І. О. Мельник, О. С. Альбещенко. Миколаїв : МНАУ, 2017. 60 с. URL : <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2097>
14. Регіональна економіка : опорний конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр спеціальностей 071 "Облік і оподаткування", 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" денної та заочної форми навчання / уклад. : Т. Г. Олійник, І. О. Мельник, О. А. Горобченко. Миколаїв : МНАУ, 2017. 119 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2098>

Допоміжна:

1. Варналій З. С., Шевченко О. В. Методологічний підхід до розроблення концептуальних засад щодо стратегічного регулювання диспропорцій розвитку

регіонів. Регіональна економіка. 2021. №3(101). С. 5-14.

2. Шебанін В. С., Уманська В. В., Решетілов Г. О. Розвиток територій у системі державної регіональної політики. Регіональна економіка. 2021. № 3(101). С. 28- 35.

7. Інформаційні ресурси

1. Державна регуляторна служба України: нормативні акти України. URL: <https://www.drs.gov.ua/regulations/>

2. Ліга Бізнес-Інформ. URL: <http://www.liga.net>

3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

5. Регіони України: статистичний збірник. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Сервер Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua

6. Офіційні сайти банків України.

